

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه اصفهان

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دکتری

حکمت متعالیه

the Transcendental Theosophy

دانشکده الهیات و معارف اهل بیت علیهم السلام

مصوب شورای دانشگاه

مورخ

دانشگاه اصفهان

دانشکده الهیات و معارف اهل بیت علیهم السلام

گروه فلسفه و کلام اسلامی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دکتری حکمت متعالیه

فصل اول : مشخصات کلی دکتری حکمت متعالیه

- ۱ - مقدمه..... ۵
- ۲- اهداف ۵
- ۳ - اهمیت و ضرورت ۶
- ۴- نقش، توانایی و شایستگی دانش آموختگان ۶
- ۵- تعداد و نوع واحدهای درسی..... ۶

فصل دوم : جدول عناوین و مشخصات دروس

- جدول ۱ : جدول نوع دروس ۸
- جدول ۲ : دروس تخصصی ۸
- جدول ۳ : دروس اختیاری ۹
- جدول ۴: دروس جبرانی..... ۱۰

فصل سوم : ویژگیهای هر یک از دروس (هدف و سرفصل دروس)

دروس تخصصی :

- ۱- وجود شناسی در حکمت متعالیه..... ۱۲
- ۲- علیت و حرکت در حکمت متعالیه..... ۱۵
- ۳- علم النفس و معادشناسی در حکمت متعالیه..... ۱۷
- ۴- الهیات در حکمت متعالیه..... ۱۹
- ۵- حکمت مشاء ۱ ۲۱
- ۶- عرفان اسلامی..... ۲۴

دروس اختیاری :

- ۱- معرفت شناسی در حکمت متعالیه..... ۲۶
- ۲- حکمت مشاء ۲..... ۲۸
- ۳- حکمت در کتاب و سنت..... ۳۱
- ۴- حکمت اشراق ۳۳
- ۵- وجود شناسی تطبیقی..... ۳۵
- ۶- خداشناسی و صفات الهی تطبیقی..... ۳۸
- ۷- زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه ۴۰
- ۸- انسان شناسی در حکمت متعالیه..... ۴۲
- ۹- فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه ۴۴
- ۱۰- طبیعیات در حکمت متعالیه..... ۴۶

پیوست :

- ۱- علت بازنگری ۴۸
- ۲- جدول تطبیقی دروس تخصصی ۴۹
- ۳- جدول تطبیقی دروس اختیاری..... ۵۰

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

۱- مقدمه :

فلسفه اسلامی در جریان سیر تاریخی خویش با حکمت متعالیه و فلسفه ملاصدرا پا به مرحله جدیدی نهاد که آثار آن هنوز ادامه دارد . ویژگی حکمت متعالیه نزدیکی هرچه بیشتر عرفان نظری با اندیشه ورزی عقلانی و این هر دو با آیات الهی و کلام بلند ائمه معصومین علیهم السلام است. در هم تنیدگی عقل و نقل و شهود در حکمت متعالیه آن را از چنان ظرفیتی برخوردار کرده است که می تواند منبع غنی و عظیمی برای پاسخگویی به نیازهای هستی شناختی و معرفت شناختی زمان حاضر و نسل های آتی قرار گیرد بی شک تعالی و انسجام فکری اندیشمندانی چون حکیم ملاهادی سبزواری ، علامه طباطبایی ، شهید مطهری و امام خمینی و ده ها ستاره درخشان علمی دیگر در روزگار ما مرهون تسلط در دقایق و لطایف حکمت متعالیه صدرایی بوده است از این رو طراحی دوره دکتری حکمت متعالیه گامی استوار در جهت ارتقاء دانش فلسفی در سطوح عالی دانشگاهی و قدمی بلند در راه تحکیم مبانی نظری اسلام خواهد بود.

۲- اهداف

- تربیت محقق و متخصص در رشته ی حکمت متعالیه صدرایی به منظور رفع نیازهای فکری کشور
- گسترش مرزهای دانش در رشته ی مربوط
- زمینه سازی برای پرورش صاحب نظر برای مقاطع تحصیلی مختلف در زمینه فلسفه اسلامی
- ایجاد بستر مناسب به منظور ارائه نظریه های نوین در حوزه علوم انسانی
- پرورش نیروهای توانمند جهت دفاع از اندیشه های فلسفی و دینی و پاسخ به پرسشهای بنیادین در حوزه فلسفه اسلامی
- نظام مند کردن میراث علمی فیلسوفان جهان اسلام

۳- اهمیت و ضرورت

فلسفه ملاصدرا یکی از ارزشمندترین بخشهای میراث فکری و فلسفی ایرانی-اسلامی است. توجه به میراث فکری و فرهنگی هر جامعه برای توسعه و حل مشکلات نظری و عملی در آن جامعه ضروری است. فلسفه در تمام ادوار تاریخ، زیربنای علوم مختلفی چون روانشناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد و سیاست بوده است. بنابراین برای تحول در فرد و اجتماع ضرورت تربیت متخصص در معارفی چون فلسفه اسلامی بیشتر می‌شود. چرا که بدون آشنایی کامل با دغدغه‌های حکمای پیشین راهی برای شناخت گذشته خود و جامعه فکری خود نداریم. مطالعه و پژوهش نظام مند و آکادمیک درباره فلسفه ملاصدرا به عنوان مکتب فلسفی متاخر در جهان اسلام بهترین طریق برای رسیدن به فلسفه مناسب زمانه ما در ایران و جهان اسلام است.

۴- نقش و توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان

دانش‌آموخته دکتری فلسفه ملاصدرا برحسب نوع پژوهشی که در این مقطع انجام می‌دهد، توانایی آموزش و پژوهش در فلسفه اسلامی محض و همچنین فلسفه اخلاق، فلسفه سیاسی و اجتماعی اسلامی و توانایی تصحیح نسخ فلسفی را کسب می‌کند.

بطور دقیقتر می‌توان از توانایی دانش‌آموختگان این رشته به موارد زیر اشاره کرد:

- آموزش در محافل رسمی (اعم از حوزه، دانشگاه و پژوهشگاه و...) و غیر رسمی

- پژوهش و تالیف و ترجمه و تصحیح نسخ و در نتیجه ارایه آثار ارزشمند به جامعه علمی

۵- تعداد و نوع واحدهای درسی

واحدهای درسی واحدهای درسی این دوره اعم از آموزشی و پژوهشی ۳۶ واحد است و شامل ۱۲ واحد اصلی و ۶ واحد اختیاری که در مرحله آموزشی عرضه می‌گردد و دارای ۱۸ واحد پایان‌نامه که به مرحله پژوهشی اختصاص دارد. در ضمن گروه فلسفه و کلام اسلامی مجاز است تا سقف ۶ واحد جبرانی از دروسهای دوره ی کارشناسی ارشد را که دایر می‌باشد در این دوره لحاظ کند که به حسب صلاحدید و تشخیص گروه تصمیم‌گیری می‌شود.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول ۱: جدول نوع دروس

ردیف	نوع واحد درسی	تعداد واحد
	تخصصی	۱۲
	اختیاری	۶
	رساله	۱۸
		۳۶

جدول ۲: دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	وجود شناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۲	علیت و حرکت در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۳	علم النفس و معادشناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۴	الهیات در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۵	حکمت مشاء ۱	۲		۳۲		-
۶	عرفان اسلامی	۲		۳۲		-
	جمع کل	۱۲		۱۹۲		

جدول ۳: دروس اختیاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	معرفت شناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۲	حکمت مشاء ۲	۲		۳۲		-
۳	فلسفه اشراق	۲		۳۲		-
۴	حکمت در کتاب و سنت	۲		۳۲		-
۵	وجود شناسی تطبیقی	۲		۳۲		-
۶	خداشناسی و صفات الهی تطبیقی	۲		۳۲		-
۷	زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۸	انسان شناسی در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۹	فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
۱۰	طبیعیات در حکمت متعالیه	۲		۳۲		-
	جمع کل	۲۰		۳۲۰		

تعداد واحد قابل اخذ دروس اختیاری : ۶ واحد

جدول ۴: دروس جبرانی

پیش نیاز یا هم نیاز	تعداد ساعات		تعداد واحد		نام درس	ردیف
	عملی	نظری	عملی	نظری		
-	-	۳۲	-	۲	فلسفه سینوی ۱	۱
-	-	۳۲	-	۲	فلسفه ی ملاصدرا: هستی شناسی	۲
فلسفه ی ملاصدرا :هستی شناسی	-	۳۲	-	۲	فلسفه ی ملاصدرا : خداشناسی	۳

فصل سوم

ویژگیهای هر یک از دروس (هدف و سرفصل دروس)

وجود شناسی در حکمت متعالیه

Ontology in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

تحقیق و تحلیل در اصول پایه ای حکمت متعالیه به منظور دست یابی به توان استنباطهای فلسفی

رئوس مطالب :

- شناخت عمیق اسفار اربعه نظری حکمت متعالیه و اهمیت آن با اسفار اربعه در حکمت عملی و عرفان
- تحلیل وجودشناختی ملاصدرا با توجه به اصالت، بساطت، تشکیک و وحدت در وجود
- اصالت وجود و اعتباریت ماهیت و نسبت وجود و ماهیت در حکمت متعالیه و نقد و تحلیل‌های مربوط به آن
- مراتب وجود و اقسام آن (مستقل و رابط، رابط و رابطی، اطوار و شئون حقیقت وجود)
- تبیین مسئله جعل و بررسی ادله تعلق آن به وجود یا ماهیت

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی:

- ملاصدرا، م ، (۱۳۸۶)، الحکمة المتعالیة فی الأسفار الأربعة، ج ۱ و ۲، بنیاد حکمت صدرا، تهران.

- ملاصدرا، م (۱۳۶۹)، الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیة، مرکز نشر دانشگاهی، مشهد.

منابع فرعی:

- ابن سینا، ح (۱۳۶۸). الهیات الشفاء، تصحیح مدکور، انتشارات ناصر خسرو، تهران.

- ابو البرکات، ه (۱۳۷۸). کتاب المعتبر فی الحکمة، انتشارات دانشگاه اصفهان، اصفهان.

- مطهری، م (۱۳۹۷). شرح مبسوط منظومه، انتشارات صدرا، تهران.

- بهمنیار، (۱۳۷۵). التحصیل، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.

- خمینی، ر، (۱۳۸۳). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع:، نشر موسسه آثار امام خمینی، تهران.

- جوادی، ع (۱۳۷۵). ر حیق مختوم، اسراء، قم.

- سبزواری، م، (۱۴۱۵). شرح المنظومه، تصحیح حسن زاده آملی، ح ، ناب، تهران.

- فخر الدین، م، (۱۴۱۲ق). المباحث المشرقیة، انتشارات بیدار، قم.

-Rizvi Sajjad H.(2009) (Sajjad Hayder) ,Mulla Sadra and metaphysics : modulation of being
Routledge.

-Mulla Sadra and. (2003) comparative philosophy on causation Institute of Islamic studies, Salman
Azadeh .

-International conference on perception according to Mulla Sadra (1999:Tehran).(2002), Perception
according to Mulla Sadra Institute of Islamic studies , Salman-Azadeh

-Morris , James Winston.(1981) wisdom of the throne,an introduction to the philosophy of Mulla
Sadra ,Princeton University .

علیت و حرکت در حکمت متعالیه

Causality and Movement in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

تحقیق و تحلیل در اصول پایه ای حکمت متعالیه به منظور دست یابی به توان استنباطهای فلسفی

رئوس مطالب:

- ضرورت و سنخیت علیت و بررسی لوازم آن

- استحاله دور و تسلسل و اتحاد فاعل و قابل

- قاعده الواحد و عکس آن و بررسی موارد کاربرد آن در فلسفه

- مسئله ربط حادث به قدیم و متحرک به ثابت و نقد و بررسی پاسخ های داده شده به آن

-تعریف حرکت و بیان نحوه وجود آن در خارج

-معنای وقوع حرکت در مقوله و تعیین مقولاتی که در آنها حرکت واقع می شود بویژه حرکت جوهری

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی :

-ملاصدرا، م (۱۳۸۶). الحکمة المتعالیه فی الأسفار العقلیه الأربعة، ج ۲ و ۳، بنیاد حکمت صدرا. تهران.

- ملاصدرا، م (۱۳۶۹). الشواهد الربوبیه فی المناهج السلوکیه، مرکز نشر دانشگاهی، مشهد.

منابع فرعی :

- ابن سینا، ح (۱۳۶۸). الهیات الشفاء، انتشارات ناصر خسرو، تهران .

-ابو البرکات بغدادی، ه (۱۳۷۸). الكتاب المعبر فی الحکمة، انتشارات دانشگاه اصفهان. اصفهان.

- بهمنیار، (۱۳۷۵). التحصیل، انتشارات دانشگاه تهران. تهران.

- جوادی، ع، (۱۳۷۵). رهیق مختوم، نشر اسراء. قم.

-خمینی، ر (۱۳۸۱). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی تهران.

-سبزواری، م (۱۳۸۴). شرح المنظومه، تصحیح حسن زاده آملی، ح، نشر ناب، تهران.

-فخرالدین، م، (۱۴۱۲). المباحث المشرقیه، انتشارات بیدار. قم.

-مطهری، م (۱۳۷۵). حرکت و زمان، انتشارات حکمت، تهران.

علم النفس و معاد شناسی در حکمت متعالیه

Psychology and Resurrectionology

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

-تحلیل و بررسی احکام نفس و معاد شناسی در حکمت متعالیه

رئوس مطالب:

- احکام نفس، ماهیت نفس، رابطه نفس و بدن، حدوث و قدم نفس
- حقیقت نفس، علت و سبب نفس، وحدت نفس و قوا
- جاودانگی نفس، مراتب و درجات وجود انسان، تناسخ، مرگ، اصول اثبات معاد جسمانی و شبهات پیرامون آن

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی:

- ملاصدرا م (۱۴۱۰). الحکمه المتعالیه فی الاسفار العقلیه الاربعه، ج ۸ و ۹، دار احیاء التراث العربی، بیروت.
- ملاصدرا م (۱۳۶۳). مفاتیح الغیب، تعلیقات نوری، م، تصحیح خواجهی، م، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران.
- ملاصدرا م (۱۳۸۱). المبدأ و المعاد، ج ۲، تصحیح ذبیحی، م و شانظری، ج، بنیاد حکمت صدرا، تهران.
- ابن سینا، ح (۱۴۳۴). الشفا، ج ۱ و ۵، انتشارات ذوی القربی، قم.
- ابن سینا، ح (۱۴۰۰). رسایل فلسفی، انتشارات بیدارفر، قم.
- ابن سینا، ح (۱۳۶۳). المبدأ و المعاد، انتشارات مک گیل و دانشگاه تهران، تهران.

منابع فرعی:

- ملاصدرا، م (۱۳۸۹). رسایل فلسفی، بنیاد حکمت صدرا، تهران.
- ملاصدرا، م (۱۳۹۲). تعلیقه بر شرح حکمه الاشراق، تصحیح حبیبی، ن، بنیاد حکمت صدرا، تهران.
- آشتیانی، ج (۱۳۸۱). شرح زاد المسافر، بوستان کتاب، قم.
- خمینی، ر (۱۳۸۱). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی تهران.
- ابن سینا، ح (۱۳۸۷). لنجاه من العرق فی بحر الضلالت، تصحیح دانش پژوه، م، دانشگاه تهران، تهران.
- ابن سینا، ح (۱۳۷۹). الاشارات و التنبیهات، ج ۲ و ۳، دفتر نشر کتاب، قم.
- ابن سینا، ح (۱۳۷۱). المباحثات، تصحیح بیدارفر، م، انتشارات بیدار، قم.
- طباطبایی، م (۱۳۸۱). انسان از آغاز تا انجام، ترجمه و تعلیق لاریجانی، ص، انتشارات الزهراء، تهران.

الهیات در حکمت متعالیه

Theology in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

-تحلیل اهم مباحث مطرح در الهیات و خداشناسی در حکمت متعالیه

رئوس مطالب:

- خداشناسی فلسفی با تاکید بر وجودشناسی ملاصدرا: برهان صدیقین، یکتایی وجود و بساطت واجب الوجود
- بررسی و تحلیل صفات الهی در حکمت متعالیه
- تحلیل قاعده الواحدیه، دوام فیض و توحید افعالی و عبادی در حکمت متعالیه
- تحلیل فیلسوفان حکمت متعالیه از مساله خیر و شر
- تحلیلی برارتباط خدا و انسان در حکمت متعالیه

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی:

- ملاصدرا، م (۱۳۸۱). المبدأ و المعاد فی الحکمه المتعالیه، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .
- ملاصدرا، م (۱۳۸۶). الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه، ج ۶ و ۷، انتشارات مصطفوی، قم .
- ملاصدرا، م (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

منابع فرعی:

- ملاصدرا، م (۱۳۶۱). تفسیر القرآن الکریم، انتشار بیدار، قم .
- ملاصدرا، م (۱۳۶۷). شرح اصول کافی، چاپخانه حیدر، تهران .

حکمت مشاء ۱

(۱) Peripatetic Philosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : تخصصی	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- تحلیل اصول وجودشناسی حکمت مشاء و شناخت اهم آراء ابن سینا

رئوس مطالب

- تبیین و تحلیل وجود، جوهر، ماده، صورت، قوه و فعل در نگاه ارسطو، ابن سینا و ابن رشد
- مساله حرکت در هستی شناسی ارسطو و ابن سینا
- شناخت علیت، مناسبات علل و تناهی علل
- عشق و معشوق در وجودشناسی ابن سینا
- روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی:

- ابن سینا، ح (۱۳۶۳). الهیات شفاء، انتشارات ناصر خسرو، تهران.
- ابن سینا، ح (۱۳۶۴). النجاه، چاپخانه خورشید، تهران.
- ابن سینا، ح (۱۳۷۷). الاشارات و التنبیها، دفتر نشر کتاب، قم.

منابع فرعی:

- ابن سینا، ح (۱۳۶۸). المبدأ و المعاد، انتشارات دانشگاه مِک گیل و دانشگاه تهران، تهران.
- ارسطو، (۱۳۴۶). مابعدالطبیعه، شرح ابن رشد، م، انتشارات حکمت، تهران.
- بهمنیار، (۱۳۷۶). التحصیل، تصحیح مطهری، م، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- ابن سینا، ح (۱۴۰۴). التعليقات، مکتب الاعلام الاسلامی، قم.
- ابن سینا، ح (۱۳۸۸). مجموعه رسائل، ترجمه درّی، ض، آیت اشراق، قم.

-Kemal, Salim.(1991)philosophical poetics of Alfarabi , Avicenna and Averroes : the Aristotelian reception, Routledge.

- Avicenna,Poem de la medicine.(1956) : al -Husayn Ibn Abd Allah Ibn Sina , Uргуza fi T-tibb Cantica Avicenna, Societe d, Edition Les Belles Letters.

-Avicenna.(2004) I lahiyat, English and , Arabic , The metaphysics of The healing: a parallel English-Arabic text Brigham Young University.

-Morewedge ,Parviz.(1973)Metaphysica of Avicenna (ibn sina), a critical translation commentary and analysis of the fundamental argumetns in Avicenna's metaphysica the Danish Nama- alai , Routledge and , kegan paul.

-Goodman.(1992)Lenn Evan , Avicenna , Routledge,

-Iran . Society.(1956) Calcutta , Avicenna commemoration volume

عرفان اسلامی

Islamic Gnosis

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس:

شناخت تحقیقی و تحلیلی مبانی عرفان اسلامی بر پایه مهم ترین متون عرفانی مخصوصاً فصوص الحکم ابن عربی.

رئوس مطالب:

- حکمت بحثی و ذوقی
- تفاوت معنای اساسی فلسفه و عرفان ؛ وحدت و کثرت، خدا؛ موضوع یا مساله، علیت و تجلی، تنزیه و تشبیه، عقل و حیرت، زبان عرفان
- مهم ترین عناصر اندیشه ابن عربی
- وحدت وجود، رابطه حق و خلق، تشبیه و تنزیه، انسان کامل، واقعیت و خاتم ولایت، تاویل، نقد عقل، عشق و زیبایی و خیال

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی:

-ابن عربی، م (۱۴۰۰). فصوص الحکم، تحقیق عفیفی، دارالکتاب العربی، بیروت.

-ابن ترکه، ص (۱۳۷۲). تمهید القواعد، شرح جوادی آملی، ع، انتشارات الزهراء، تهران.

-قیصری، د (۱۳۷۵). شرح فصوص الحکم، علمی فرهنگی، تهران.

-کاشانی، ع (۱۳۷۰). شرح فصوص الحکم، انتشارات بیدار، قم.

-موحد، م و موحد، ص (۱۳۸۵). ترجمه فصوص الحکم، نشر کارنامه، تهران.

منابع فرعی:

-حکمت، ن (۱۳۸۹). مباحثی در عرفان ابن عربی، نشر علم، تهران.

-ابوزید، ح (۱۳۸۵). چنین گفت ابن عربی، نشر نیلوفر، تهران.

معرفت شناسی در حکمت متعالیه

Epistemology in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس :

تحلیل اندیشه های معرفت شناختی ملاصدرا و بررسی نقش آن در حکمت متعالیه و ارتباط مباحث فلسفی حکمت متعالیه با معرفت شناسی

رئوس مطالب:

- ماهیت و اقسام علم و اقسام معقولات

- تحلیل حقیقت تعقل و مساله اتحاد عقل ، عاقل و معقول در حکمت متعالیه

- کیفیت حصول عقل فعال در نفس انسان

- ساختار معرفت در حکمت متعالیه

- ارزش معرفت و ارتباط آن با بحث ملاک در قضایا

- مباحث وجود ذهنی و ارتباط آن با مباحث معرفت شناسی

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی :

- ملاصدرا، م، (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب، ج ۱، انتشارات بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران.
- ملاصدرا، م، (۱۳۸۶). الحکمة المتعالیه فی الاسفار الأربعة، ج ۳ و ۲، انتشارات مصطفوی، تهران.
- ملاصدرا، م، (۱۳۶۹). الشواهد الربوبیه فی المناهج السلوکیه، مرکز نشر دانشگاهی، مشهد.

منابع فرعی :

- ابو البرکات بغدادی، ه، (۱۳۷۸)، کتاب المعتبر فی الحکمه، انتشارات دانشگاه اصفهان، اصفهان.
- ابن سینا، ح، (۱۳۶۸)، الهیات الشفاء، تصحیح مدکور، انتشارات ناصر خسرو، تهران.
- بهمنیار، ا، (۱۳۷۵). التحصیل، تصحیح مطهری، م، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- جوادی، ع، (۱۳۷۵). ریح مختوم، نشر اسراء، قم.
- خمینی، ره، (۱۳۸۱). تقریرات فلسفه، اردبیلی، ع، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران.
- سبزواری، م، (۱۳۸۴). شرح المنظومه، تصحیح حسن زاده آملی، ح، نشر ناب، تهران.
- فخرالدین، م، (۱۴۱۲ق). المباحث المشرقیه، انتشارات بیدار، قم.

حکمت مشاء ۲

Peripatetic Philosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

تحقیق و تحلیل اهم مباحث و آراء ابن سینا در الهیات

رئوس مطالب:

- عشق و نسبت های عاشق و معشوق در وجود شناسی فلسفه ابن سینا
- مبدأ و معاد و نبوت در هستی شناسی فلسفه ابن سینا
- مبدئیت الهی و چگونگی صدور و پیدایش مبادی عالییه و نظریه عنایت
- نظام عقلی و عوالم وجود در آراء فلسفی ابن سینا و معشوق در حکمت مشاء سینیوی

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی:

-ابن سینا، ح، (۱۳۶۸). الهیات شفا، انتشارات ناصر خسرو، تهران.

-ابن سینا، ح، (۱۳۶۸). المبدأ و المعاد، انتشارات دانشگاه مک گیل و دانشگاه تهران، تهران.

-ابن سینا، ح (۱۴۰۴) التعليقات. مکتب الاعلام الاسلامی، قم.

منابع فرعی:

- ابن سینا، ح، (۱۴۰۰). مجموعه رسائل، انتشارات بیدار. قم.

-ابن سینا، ح، (۱۳۸۱). الاشارات و التنبیهاط نمط ۴، ۸، ۹ و ۱۰، بوستان کتاب، قم.

-ابن سینا، ح، (بی تا) النجاه من الغرق فی بحر الضلالات، تصحیح دانش پژوه، م، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.

-بهمنیار، ا، (۱۳۷۶). التحصیل، تصحیح مطهری، م، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.

-Kemal, Salim.(1991) philosophical poetics of Alfarabi , Avicenna and Averroes : the Aristotelian reception, Routledge

-Avicenna.(1956) Poem de la medicine : al-Husayn Ibn Abd Allah Ibn Sina , Urganza fi T-tibb Cantica Avicenna, Societe d, Edition Les Belles Letters,

-Avicenna.(2004) I lahiyat, English and , Arabic , The metaphysics of The healthing : a parallel English-Arabic text Brigham Young University

-Morewedge ,Parviz.(1973) Metaphysica of Avicenna (ibn sina) , a critical translation commentary and analysis of the fundamental argumetns in Avicenna's metaphysica the Danish Nama- alai , Routledge and , kegan paul

-Goodman ,Lenn Evan.(1992)Avicenna , Routledge

-Burrell, David B.(1986) Knowing the Unknowable God : Ibn Sina ,,Maimonides,Aquinas University
of Noter Dame

حکمت در کتاب و سنت

Theosophy in the Quran and Tradition

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

مطالعه و تحقیق در قرآن و روایت به منظور دست یابی به معارف عقلی و حکمت بحثی

رئوس مطالب:

- بررسی دستگاه های مفسران و حکیمان مسلمان در باب معارف عقلی در قرآن و روایات

- عقل گرایی، نص گرایی، ایمان گرایی

- علیت و مشیت الهی در قرآن

- خدا و طبیعت ، خدا و انسان، خیر و شر در قرآن

- نبوت و امامت و معاد در قرآن

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی

- ملاصدرا، م (۱۳۶۹). تفسیر القرآن الکریم، انتشارات بیدار، قم .
- طباطبائی، م، (۱۹۷۱).المیزان فی تفسیر القرآن، موسسه الاعلمی للمطبوعات، بیروت .
- کلینی ، م (بی تا). اصول کافی ، چاپخانه حیدری،قم.
- ملاصدرا، م (۱۳۶۷). شرح اصول کافی، تعلیقات نوری ، م ،موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی،تهران .

منابع فرعی:

- جوادی آملی، ع،(۱۳۷۸). حکمت نظری و عملی در نهج البلاغه،جامعه مدرسین حوزه علمیه قم،قم .
- جوادی آملی ، ع (۱۳۷۹). علی بن موسی الرضا علیه السلام و الفلسفه الالهیه ، دارالاسلام النشر،قم .

فلسفه اشراق

The Philosophy of Illumination

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۱ حل تمرین: ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

بررسی تحلیلی حکمت اشراق و تبیین نکات محوری در آن

رئوس مطالب:

- فلسفه اشراق، احیاء دوباره فلسفه در جهان اسلام
- جایگاه نور و ظلمت، وجود و ماهیت در هستی شناسی سهروردی
- سرچشمه های حکمت اشراق
- شیخ اشراق و نقد حکمت مشاء
- نوآورهای فلسفی شیخ اشراق: فیض، صدور، رمز، تجلی و تاویل

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی

- سهروردی، (۱۳۷۲). مجموعه مصنفات شیخ اشراق، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران .
- قطب الدین شیرازی، م (۱۳۹۴) شرح حکمه الاشراق، انتشارات حکمت ،تهران .
- ابراهیمی دینانی، غ (۱۳۸۸). شعاع اندیشه وشهود در فلسفه سهروردی، انتشارات حکمت ، تهران.

منابع فرعی:

- یزدان پناه ،ی (۱۳۹۸) حکمت اشراق ،انتشارات سمت ،تهران .
- شهرزوری، م (۱۳۸۰) شرح حکمه الاشراق، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ،تهران .
- قطب الدین شیرازی، م (۱۳۹۴) شرح حکمه الاشراق، انتشارات حکمت ،تهران .
- ابراهیمی دینانی، غ (۱۳۸۸). شعاع اندیشه وشهود در فلسفه سهروردی، انتشارات حکمت ، تهران.
- موحد، ص (۱۳۸۴) نگاهی به سرچشمه های حکمت اشراق و مفهوم های بنیادی آن ، کتابخانه طهوری ،تهران .

وجود شناسی تطبیقی

The comparative Ontology

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس:

مقایسه اجتهادی در وجودشناسی میان فلسفه غرب و فلسفه اسلامی

رئوس مطالب:

وجودشناسی در حکمت مشایی ، حکمت اشراقی و حکمت متعالیه و مقایسه آنها با یکدیگر

مقایسه وجودشناسی در فلسفه اسلامی و فلسفه غرب با تاکید بر :

وجودشناسی در ابن سینا، شیخ اشراق، ملاصدرا

وجود شناسی در هراکلیتوس، پارمیندس، افلاطون، ارسطو، دکارت، کانت، هگل، هایدگر

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی :

- ابن سینا، ح (۱۳۹۴). الهیات من کتاب الشفاء، تحقیق حسن زاده آملی، ح، بوستان کتاب، قم.
- ملاصدرا، م (۱۳۸۱). الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه العقلیه ج ۶، تصحیح احمدی، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .
- ملاصدرا، م (۱۳۸۳). الشواهد الربوبیه فی المنابع السلوکیه، تصحیح محقق داماد، م بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .
- افلاطون، (۱۳۸۰). دوره آثار افلاطون، ترجمه لطفی، م و کاویانی، ر، انتشارات خوارزمی، تهران .
- ارسطو، (۱۳۶۶). متافیزیک، ترجمه خراسانی، ش، انتشارات گفتار، تهران .

منابع فرعی:

- دکارت، ر (۱۳۶۳). تاملات در فلسفه اولی، ترجمه احمدی، ا مرکز نشر دانشگاهی، تهران .
- کانت، ا (۱۳۹۴). نقد عقل محض، ترجمه نظری، ب، انتشارات ققنوس، تهران .
- مجتهدی، ک (۱۳۷۰). درباره هگل و فلسفه او، مجموعه مقالات، انتشارات امیرکبیر، تهران .
- ژیلسون، ا (۱۳۹۴). هستی در اندیشه فیلسوفان، ترجمه طالب زاده، ح و شمشیری، م، انتشارات حکمت، تهران .
- حائری یزدی، م (۱۳۶۱). کاوشهای عقل نظری، انتشارات امیرکبیر، تهران .

-شرف خراسانی، ش (۱۳۸۷). نخستین فیلسوفان یونان، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران .

-اوریت، ن (۱۳۸۹) نگاهی انتقادی به معرفت شناسی جدید، ترجمه عبدی، ح ، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم .

خداشناسی و صفات الهی تطبیقی

Comparative Theism and Divine Attributes

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- شناخت تطبیقی آراء فیلسوفان مسلمان و فلاسفه غرب در خداشناسی و صفات الهی

رئوس مطالب:

- راههای شناخت خدا (ایمان، عقل، کشف و شهود، الهام، وحی)

- اثبات پذیری و اثبات ناپذیری خداوند

- وحدت و بساطت وجود و ذات الهی و مقایسه آن با تثلیث در مسیحیت

- سرمدیت، تغییر ناپذیری، عدم تناهی خداوند

-معنا شناختی اوصاف الهی از قبیل: اشتراک ، تمثیل ، تعطیل

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی

-باربور، ا (۱۳۶۴). علم و دین، ترجمه خرمشاهی، ب، مرکز نشر دانشگاهی، تهران.

-سبزواری، م (۱۳۸۷). شرح الاسماء، انتشارات دانشگاه اصفهان، اصفهان .

-گیسلر، ن (۱۳۸۸). فلسفه دین، ترجمه آیت اللهی، ح، انتشارات حکمت، تهران .

-ملاصدرا، م (۱۳۸۱). المبدأ و المعاد فی الحکمة المتعالیه، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

-ملاصدرا، م (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب، ج ۱ و ۲، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران.

-هوک، ج (۱۳۸۱). فلسفه دین، ترجمه ساکلی، ب، انتشارات بین المللی الهدی، تهران .

-Elkaisy -Friemuth , Maha.(2006) , God and humans in Islamic thought : Abd al – Jabbar, Ibn sina and Al-Ghazali , Routledge

زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه

Life and Philosophy in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۱ حل تمرین: ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

- بررسی و تحقیق در مورد نسبت فلسفه با زندگی و مبانی فلسفه اجتماعی حکمت متعالیه

رئوس مطالب:

- اهداف و کاربردهای فلسفه از نظر فارابی و ملاصدرا

- فلسفه مدنی ملاصدرا و بررسی پیشینه آن در علم مدنی فارابی

- مبانی و فلسفه تعلیم و تربیت در حکمت متعالیه

- نسبت زیبایی شناسی و عشق شناسی و هنر با تعالی انسان و جامعه

- نظریه عدالت اجتماعی در حکمت متعالیه

-اخلاق اجتماعی در حکمت متعالیه و پیشینه آن در فلسفه مدنی فارابی

-جایگاه مدینه و تمدن در اندیشه ملاصدرا

-دیدگاه ملاصدرا به علوم، فنون و صنایع

-خانواده و جایگاه زن در فلسفه ملاصدرا

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی:

-فارابی، (۱۹۲۶م)، تحصیل السعاده، در مجموعه رسایل فارابی، مطبعه دایره المعارف العثمانیه، حیدرآباد دکن هند .

-فارابی، (۱۹۲۶م)، التنبيه على سبيل السعاده، در مجموعه رسایل فارابی، مطبعه دایره المعارف العثمانیه، حیدرآباد دکن هند.

منابع فرعی :

-فارابی، (ابی تا) کتاب الملّه، دارالمشرق، بیروت.-

-Corbin ,Henry.(1960) Avicenna and the visionary recital , princeton University,

problems : literal inheritance , custom , connections

- Avicenna's Tajikistan University 1988

-Avicenna.(1957), Risalat al – iksir , Osman Yalcin Matbaasi

انسان شناسی در حکمت متعالیه

Humanology in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: ۰ حل تمرین: ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

- بررسی و تحلیل دیدگاه حکمت متعالیه در مورد انسان و ابعاد وجودی او

رئوس مطالب:

- مبانی انسان شناسی در حکمت متعالیه

- شناخت نفس و کیفیت حدوث نفس و تجرد آن در حکمت متعالیه

- ارتباط نفس و بدن و مراتب وجود انسان به عنوان جامع عوالم سه گانه وجود

- سعادت و شقاوت عقلانی و جسمانی انسان

- کمال انسان و انسان کامل در حکمت متعالیه

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

منابع اصلی

-حسن زاده، ح، (۱۳۷۸). عیون مسایل النفس، انتشارات امیر کبیر، تهران .

-طباطبائی، م (۱۹۷۱). المیزان فی تفسیرالقرآن، موسسه الاعلمی للمطبوعات، بیروت.

-طباطبائی، م (۱۳۸۸). انسان از آغاز تا انجام، ترجمه لاریجانی ، ص، بوستان کتاب ، قم .

منابع فرعی :

-ملاصدرا، م (۱۳۶۴). تفسیرالقرآن الکریم، انتشارات بیدار ، قم .

-ملاصدرا ، م (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران .

-ملاصدرا، م (۱۳۸۶). الحکمة المتعالیه فی الأسفار الأربعة العقلیه ، جلد ۸ و ۹، انتشارات مصطفوی، قم .

فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه

Moral Philosophy and Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس : اختیاری	پیش نیاز : ندارد

هدف درس :

- شناخت اساسی ترین مباحث فلسفه اخلاق و تحلیل و بررسی آراء فیلسوفان حکمت متعالیه در این زمینه

رئوس مطالب:

- بررسی پیشینه رویکرد فلسفی فیلسوفان مسلمان به علم اخلاق و فلسفه اخلاق

- عقل عملی در حکمت متعالیه

- تحلیل حسن و قبح در حکمت متعالیه

- تحلیل فلسفی قضایای اخلاقی مشتمل بر باید و نباید نزد فیلسوفان حکمت متعالیه

-بررسی مکاتب واقع گرای اثبات پذیر و اثبات ناپذیر و غیر واقع گرا در حوزه اخلاق و نسبت آنها با حکمت متعالیه

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی :

-ملاصدرا، م (۱۳۶۴). تفسیر القرآن الکریم، انتشارات بیدار ، قم .

-ملاصدرا ، م (۱۳۸۶). مفاتیح الغیب ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا،تهران .

منابع فرعی :

-ملاصدرا، م (۱۳۸۶). رساله سه اصل ، تصحیح نصر، ح ، بنیاد حکمت اسلامی صدرا،تهران .

-Barrow Robin .(2000)An introduction to moral philosophy and moral education, Routledge

-Rawls John.(2000) Lectures on the history of moral philosophy ,Harvard university

-Whewell.(1990) William Lectures on the moral philosophy in England and additional lectures on the history of moral philosophy ,Thoemmes .

-Raphael, David Daiches.(1994) Moral philosophy ,Oxford University,

طبیعیات در حکمت متعالیه

Physics in the Transcendental Theosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی : حل تمرین : ندارد
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس :

شناخت تحلیلی مباحث طبیعیات در حکمت متعالیه و مقایسه آن با طبیعیات حکمت مشاء

رئوس مطالب:

تحلیل معناساختی طبیعیات در فلسفه و تفاوت آن با علوم تجربی بنیادهای فلسفی طبیعیات در فلسفه اسلامی

- حقیقت جسم نزد فیلسوفان مسلمان (نظریه اتصال جوهری، اتمیسم و قول به جزء لا یتجزی، نظریه هیولی و صورت و...

- نحوه وجود عالم طبیعیات و حدوث و قدم عالم جسمانی در حکمت متعالیه

- مزاج و عناصر اربعه و اجرام فلکی

روش ارزشیابی :

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	+

منابع اصلی :

- ابن سینا، ح (۱۴۰۸ق). الشفاء فی الطبيعيات، تصحيح مدكور،، منشورات مكتبه آيه الله نجفی، قم .
- ملاصدرا، م (۱۳۸۶). الحكمة المتعاليه فی الأسفار الأربعة العقلية، جلد ۸ و ۹، انتشارات مصطفوی، قم .

منابع فرعی:

- ابن سینا، ح (۱۴۰۸). الاشارات و التنبيهات، منشورات مكتبه آيه الله نجفی، قم .
- ارسطو، (۱۳۶۸). طبيعيات ، ترجمه خرمشاد، م ، انتشارات امير كبير، تهران .
- مشکوه الدينی، ع (۱۳۴۷) . تأثير و مبادی آن یا کلیات فلسفه طبیعی صدر الدین شیرازی، کتابخانه ابن سینا، تهران .

علت بازنگری برنامه درسی :

گذشت چندین سال از بازنگری سرفصلهای دکتری و نکاتی که اساتید محترم گروه طی سالهای تجربه تدریس اندوخته اند از طرفی و نیز نیازهای جدید جامعه و دانشجویان از طرف دیگر بازنگری سرفصلهای مذکور را ضروری می نماید. برنامه فعلی بازنگری شده برنامه سابق است که در تاریخ ۹۰/۵/۲۳ به تصویب ستاد سیاستگزاری برنامه های درسی دانشگاه رسیده است .

۱- جدول تطبیقی دروس تخصصی

امضاء	توضیحات	استاد بازنگری کننده درس	دروس جدید		دروس قدیم			
			تعداد واحد		نام درس	تعداد واحد		
			عملی	نظری		عملی	نظری	
	اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر ارشد ریاحی		۲	وجود شناسی در حکمت متعالیه		۲	وجود شناسی در حکمت متعالیه
	اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر ارشد ریاحی		۲	علیت و حرکت در حکمت متعالیه		۲	علیت و حرکت در حکمت متعالیه
	اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر فروغ السادات رحیم پور		۲	علم النفس و معادشناسی در حکمت متعالیه		۲	علم النفس و معادشناسی
	اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر بیدهندی		۲	الهیات در حکمت متعالیه		۲	الهیات در حکمت متعالیه
	اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر شانظری		۲	حکمت مشاء ۱		۲	فلسفه مشاء ۱
	اصلاح رئوس مطالب محتوا و منابع	دکتر صادقی		۲	عرفان اسلامی		۲	عرفان اسلامی

۲- جدول تطبیقی دروس اختیاری

امضاء	توضیحات	استاد بازنگری کننده درس	دروس جدید		دروس قدیم			
			تعداد واحد		نام درس	تعداد واحد		
			نظری	عملی		نظری	عملی	
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	معرفت شناسی در حکمت متعالیه		۲	معرفت شناسی در حکمت متعالیه
	اصلاحات جزئی	دکتر مشکاتی		۲	حکمت مشاء ۲		۲	فلسفه مشاء ۲
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	فلسفه اشراق		۲	فلسفه اشراق
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	حکمت در کتاب و سنت		۲	حکمت در کتاب و سنت
	اصلاحات جزئی	دکتر پروین نبیان		۲	وجود شناسی تطبیقی		۲	وجود شناسی تطبیقی
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	خداشناسی و صفات الهی تطبیقی		۲	خداشناسی و صفات الهی تطبیقی
	اصلاحات جزئی	دکتر سید مهدی امامی جمعه		۲	زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه		۲	زندگی و فلسفه در حکمت متعالیه
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	انسان شناسی در حکمت متعالیه		۲	انسان شناسی در حکمت متعالیه
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	فلسفه اخلاق در حکمت متعالیه		۲	فلسفه اخلاق و حکمت متعالیه
	اصلاحات جزئی	نظر جمعی اساتید گروه		۲	طبیعیات در حکمت متعالیه		۲	طبیعیات در حکمت متعالیه

